

Dissertatio inauguralis medica de podagra / [Georg Friedrich Raussendorff].

Contributors

Raussendorff, Georg Friedrich.
Metzger, Georg Balthasar, 1623-1687.
Universität Tübingen.

Publication/Creation

Tübingen : Reisius, 1684.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/w2k22nqs>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Dissertatio Inauguralis Medica.

De

PODAGRA,

Quam

DIVINO FAVENTE NUMINE

Autoritate & Jussu

Gratiosissimæ Facultatis Medicæ

IN ANTIQUA EBERHARDINA

Præside,

VIRO NOBILISSIMO, EXCELLENTISSIMO

& EXPERIENTISSIMO

DN. GEORG-BALTHASARE

METZGERO,

Med. Doct. Prax. Anat. & Botanic. Prof. Publ.

h. t. DECANO spectatissimo,

Patrōno, atque Promotore suo, omni honoris & observantiæ
cultu ætatē prosequendo

PRO

LICENTIA.

Summos in Arte Medica Honores, & Privilegia

Doctoralia legitimè consequendi,

publico Examine submitte

GEORG-FRIDERICUS Kauffendorff/Nimec. Siles.

Ad diem 14. Martij, Anni M DC LXXXIV.

horis locisque consuetis.

TUBINGÆ,

EX OFFICINA REISIANA.

RODA WEA

DR. GEORGE B. ALTHOUSE

LEWIS

GEORGE B. ALTHOUSE

LEWIS

I. N. J.

§. 1. **S**uperba corporis humani machina, Divinæ illius particulæ auræ hospitium, non solum, ut in justam excreseat molem, opus habet nutrimento, sed etiam, ut in debitâ proportionem permaneat, novô quotidie succo indiget alibili. Ille verò quemadmodum ex variis atque diversis constat particulis, imprimis oleosa, pingui & glutinosa Chyli parte, ita pro commodiori partium accessione, fluido quodam innatat vehiculo, sanguinis scilicet exiguâ rubicundâ portione, & uberiori feri abundantia, uti hoc *Excell. Dn. D. Bobnius in Actis Eruditorum Lipsiens. Anni 1682. p. 126.* ope microscopii & singulari quodam experimento demonstravit. Hoc modo ope Circulationis sanguinis, ad partes nutriendas delatus, à conglobatis glandulis miliaribus nutritiis, à *Borrichio* inventis & instar noduli ex arteriarum venarum atque nervorum capillamentis diversimodè connexis, ope spirituum animalium influentium, qui volatilis naturæ cum Mæ Sæ blando quodam acido sese conjungentes, sanguinem aliquantulum incrassant, ut facilius ab invicem secedant partes, & sic pro pororum & fibrarum proportione, illa glutinosa, oleosa & pinguis substantia adhæret, serum autem tenue adhæsiioni ineptum à vasis lymphaticis, à glandulis ortum ducentibus, excipitur, quod postmodum nomine mutato lymphæ dicitur. Hæc lymphæ à partibus in ductulis illis crystallinis variè movetur per muscutorum interstitia, ut semper marcor Microcosmi, & siccitas corrigatur, humidumque radicale conservetur, usque dum iterum ad ductum thoracicum pro ulteriori chyli dilutione pervenit. Quando autem statum p. n. induit, & substantiâ, quantitate, qualitate, loco aut motu peccat, variorum morborum existit causa. Quis enim nescit lympham crassam producere obstructions & cacochymias, extravasatam varios tumores & intumescencias, asthma & tussim &c. tenuem inundationes partium, omnisque generis catarrhos, acidiores, sive acido-austeram potius, nervosi generis vellicationes, epilepsiam,

inflammationes spurias, dysenterias, scorbutum, arthritidem &c. gignere; quod tanto felicius efficiet, si tanquam proprium salium vehiculum, falsior redditur, & vel ab acido pancreatis, vel alio quodam peregrino, mediantibus particulis terrestribus certo in loco figitur. De quorum associatione, ubi de Causis agendum, pluribus fiet demonstratio. Hic saltem dico, quod illa concretioni tartareæ fæculentæ, tussi rejectæ, & à *Dn. D. Loffio* observatæ, ansam dederit; ut taceam coagulationum tartarearum in felleâ vesiculâ à *Dn. D. Præsidi*, meque ipso, non semel notatarum. in corde apud *Phil. Jacob. Sachs* à *Lewenheimb.* in *Ocean. Macro-Microcosm.* p. 35. §. 37. in renibus, testiculis &c. ab aliis descriptarum. Imo & exteriora membra hac coinquinari testantur arthritidis, chiragra, & gonagra, imprimis famosissima *Podagra*, quæ hinc per excellentiam *Morbis tartareus* quibusdam audit, quem affectum, Divinò favente Numine, paucissimis paulò accuratius examinabimus.

§. 2. Non opus est prolixioribus in explicanda vocis *Ety-mologia* & *Synonymia* ambagibus uti, sufficit nobis nosse vocabulum hoc apud Græcos dicere τὰν ποδῶν ἀγρον, pedum capturam; nec inconvenienter; aded enim ægroti pedibus suis capti sunt, & lecto quasi affixi, ut nec attingere eos, ne dum movere audeant. Quibusdam *Recentioribus* qui malum Latinò potius sermone describere amant, *Gutta* appellatur, quod causa quasi guttatim in articulos & pedes destillet ruatque. Aliis, imprimis *Paracelsistis* & *Chymicis*, à sale coagulato sive tartaro in tophos concreto, *morbis tartareus, nodosus*, dicitur. Jocosè nonnulli *Morbum Dominorum*, die *Herren-Kranckheit* vocant, quasi solum Regum atque Divitum subintraret palatia, secundùm *Æsopi* fabulas, sperneretque Rusticorum pauperum tabernas. Dicitur etiam *Veneri Bacchoque emancipatorum lues*. Communiter in vernacula nostra, das *Zipperlein* an *Süssen* salutatur; unde nec podagram dentium cum *Strobelbergero*, nec lateris dolorem podagricum cum *Capivaccio*, sed propriè dictam, eamque, quæ in pedibus tyrannidem suam exercet, podagram eum *Hippocrate* & *Galeno* 6. *aph.* 28. nostram nunc facimus.

§. 3. Describimus *Dolorem partium nervosarum ac tendinosarum in pedibus pungitivum & fixum, cum tumore ut plurimum, & motus*

Et motus impotentia, nonnunquam febrili calore ab humore acido
 atque salino continuum solvente, Et periodicè affligente exor-
 tum. Generis loco dolorem posuimus, hocque ipso Symptoma sen-
 sationis in tactu depravatæ, innuimus. Est enim dolor tristis &
 molesta quædam sensatio, orta à materia sensus tactûs organa
 irritante, quæ tanquam corpus heterogeneum poris se insinuat
 disproportionatum, crasin ordinariam turbat, doloremque exci-
 tat. Interiora æquè viscera ac exteriora membra suos habent
 poros, unde totum corpus perspirabile ab Hippocrate dicitur, do-
 loribusque ita exposita sunt. Quemadmodum autem illa non u-
 nâ eademque gaudent structurâ atque configuratione, ita etiam
 ratione conformationis varii percipiuntur dolores; quæ enim com-
 ponuntur ex partibus ad eò juxta sese quiescentibus, ut earum ne-
 xus non nisi violentiâ quâdam dissolvatur, uti membranæ atque
 tendines, intensiores sentiunt dolores; aliæ, quibus rarior at-
 que permeabilis concessa est figura, minores: hinc in pleuritide
 dolor percipitur pungitivus, in peripnevmonia sub spongioso pul-
 monum viscere gravativus, torpidus verò sive obtusus in contusio-
 nibus & iis affectibus, qui fiunt in partibus carnosiss. Diversitas
 etiam dependet ab humoribus in partes influentibus, qui simpli-
 ces non sunt, juxta illud Hippocratis nostri effatum: non siccum,
 neque humidum, neque calidum, neque frigidum, neque aliud
 quid ex his hominem magnoperè lædit, sed econtra inest in ho-
 mine & lædit & amarum, & falsum, & dulce, & acidum, &
 acerbum, & alia infinita omnigenas facultates habentia; hæc ut
 notoriè tantùm non infinitos suos producant sapes, quidni &
 dolores? Qui accuratè hanc materiam tractasse videntur, quinde-
 cim, imò octodecim nonnulli dolorum differentias proponunt,
 quorum illi octo desumunt à parte affecta, quinque à causis, duas
 à motu, quorum explicatores vid. Valent. Andr. Möllenbrocc.
 tr. de varis sive arthritid. vaga c. 2. p. 8. prax. Joel. L. X. Sect. V.
 p. 568. Helmont. tr. de lithiasi variis in locis. Nos, si particularum
 ad partes influentium figuras, modò pyramidales, modò cubicas,
 quadratas, sphæricas, & sexcentas alias, exactius examinaremus,
 forsan plurimorum apponere possemus differentias; sed entia
 præter necessitatem non sunt multiplicanda. Pungitivum accu-
 samus, tanquam tendinosarum & membranoserum partium pro-
 prium,

prium, & quia immobilis, secundum differentiam à motu, *fixum*. *Tumor* ut plurimum adest, non tamen semper, nec omni tempore, imò ferè nunquam statim in principio, à rheumate *συνισαυδία* in debilitatis pedibus collecto, ortus, quem *motus impotentia* sequitur; *Calor febrilis* sanguinis ebullitionem, quâ natura humoris tartarei separationem facit, monstat: *periodice* affligit, cum verno plerumque & autumnali sole revertente circa æquinoctia, nonnunquam etiam solstitia, paroxysmò. De causa infra.

§. 4. *Subiectum* adæquatum sunt pedis inferioris partes, tum quoad tarsum, tum metatarsum & digitos, ejusque articulationes, sive quædam saltem sive omnes pro ratione doloris. *Principale*, partes nervosæ atque tendinosæ, quatenus hæc exquisitiori sensu sunt præditæ; si dolores acerbissimi pedem excruciant, nervoso-sensibile periostium quoque non immune judico. Utrum ossa in interioribus sentiant, hic posset disquiri; negat *Aristoteles* & cum illo multi. Aliquem ipsis sensum *Galenum* indulgisse ex 3. *de usu partium* c. 12. alii colligunt, sed hanc controversiam propter prolixitatis fugam nostram non facimus. Si tamen aliquid divinare liceat, non omnino omnis sensus expertia dicenda videntur, quoniam sub oculatâ hodiernâ Anatome intra ossium substantiam, detectæ jam sunt glandulæ miliares, præsertim in porosissimis ossium interstitiis, quæ oculis usurpari possunt diffractis ossibus, melius autem coctis & à glutine liberatis; illæ verò æquè ac aliæ suis venis arteriis ac nervis gaudent pro affluxu & refluxu sanguinis & spirituum animalium: ab harum læsione forsan dolorem *ἰσχυρῶς* derivare, nec non verum 7. *aphor.* 24. sensum eruere possumus; *ab ossis præcisione delirium, si in vacuum usque penetraverit*. Principaliter tamen, ut innuimus, afficiuntur hic nervosæ & membranosæ partes, id quod evincit dolor pungitivus & distensivus.

§. 5. *Causa* ut omnium dolorum, ita & podagrici cruciatus, *proxima est continui vel unitatis solutio*, à materia influente, & particulis suis oblongis parum flexibilibus densiorem nervosarum & membranosarum partium nexum violenter distendente, inducta, usque dum vel discutiatur, vel resolvatur, vel cum mucilaginoso ossium liquore in tephos abeat.

§. 6. Quæ, qualis verò hæc materia sit, inter res explicatu diffi-

difficillimas est. *Aretæus* de hac exactè indaganda desperare videtur, veram scribens causam soli Dii norunt, probabilem verò & apparentem homines. Hinc *Ambrosius Paræus*, pestis, luis venereæ, similibusque affectuum occultis causis accenset. Ut taceam, qui nudam intemperiem sine materia, ut vocant, sine omni verisimilitudine adducunt, sunt qui omnes humores vulgò receptos incusant, indeque sanguineam aliam, aliam pituitosam, melancholicam, biliosam nonnulli podagram nominant. cum *Lud. Mercato*, *Spigelio de arthrit.* *Foresto in observat.* *Fernelius* in solo humore pituitoso acquiescit. *Mercurialis* miscelam hujus cum bilioso aliisque cum *Hippocrate* & *Galeno* surrogat. Sed nullus recensitorum humorum de se & purus locum hîc sufficienter tueri potest. Nos humorem acidum & falsum diximus hîc operosum. Serosum, sed qui non purâ putâ aquâ absolvitur, sed falsum acrem & tartareum *Sennertus* vocat, nec malè; lympham his scoriis coinquinatam, §. 1. nominavimus. Ut aquam ab aliarum rerum admixtione puram aut simplicem vix imò ne vix quidem invenies, ita & lympham corporis nostri ab heterogeneis particulis, terrestribus, tartareis, & similibus nunquam solves. Ostendit has ejus Anatome, indicant podagricorum articulorum tophi, qui nihil aliud sunt, quam salinæ talis & tartareæ materiæ coagulum, testantur dolores, qui pro diversitate salium in articulis collectorum, jam majores jam minores oriuntur, ex *Quercetano de arthritide. B. Ettmüllerus* lympham hanc adeò falsam deprehendit in pedibus quorundam, ut limaturam orichalci calceis impositam, per insensilem transpirationem & sensibilem pedum sudationem in viridem crocum redegerit. *med. Hipp. chym. cap. 2. §. 2.* *Willis. de arthrit.* succos fermentativos non facilè miscibiles dicit, quos post salia vocat diversi generis, sub quorum commistione effervescentia nascitur insignis, sensiles maximè pedum partes vellicantia cum exquisitissimo cruciatu; præcipitatione post insequente, progenies tophorum fit. In specie verò sal alcalisatum, sed ut semen fœmininum per se infœcundum prorsus (ut ovum subventaneum) & nerveum liquorem, ceu masculinum illud prolificum reddens, nominat. Sed n n entis nulla accidentia, nulla proliçatio. *Sylvius in Prax. med* à succo pancreatico acido cum bile alcalina conjuncto, causam petit, sub

sub quorum combinatione effervescentia oritur, dolor & alia sequuntur. De qua sententia *Job. Jacobus Harterus vid. de arthrit. ejusque causis.*

§. 7. Hæc salia podagrica, ut *Kotsak* vocat *tr. de sal.* corpus vario subintrant modo, variâ in pedibus occasione colliguntur. Ex *naturalibus* juvant collectionem naturalis pedum, si adest, imbecillitas & laxitas, quæ facilem materiæ affluxum concedit & hospitium, secundum *Galen. Comment. in 6. aph. 28.* Multum etiam hæreditariæ dispositioni debetur, quæ cum semine Parentum in fœtum traducitur, quod, præter communem experientiam, historiis pariter & rationibus *Disputatio Inaugural. de Morbis hæreditar.* sub præsid. Excell. Dn. Præsidis habita abundè satis munivit; Cui addatur, si placet, de modo paulò quidem obscurius, tamen prolixè differens *Helmont. tract. volupe vivent. morb. antiquitùs put.* Temperamentum acido salinas redolens qualitates, habitus corporis densus, sexus masculinus *6. aph. 29.* præ fœminino, ætas senilis *3. aph. 31.* præ aliis disposita sunt ad malum hoc ovum excludendum.

§. 8. Ex non-naturalibus infert seminia hæc itidem modò, & via diversis *Aer*, qui ut nullibi necessitatibus nostris purus succurrit, ita nec corpus nostrum purus planè, & omni ex parte beatus ingreditur: præ aliis verò variæ salium peccantium particulæ subtilissimæ, multorum in corpore morborum causæ, crasso licet sensuum testimonio non obvix cum hoc circumvagantur, & vere potissimum particulis fermentescibilibus è poris terræ reclusis imbibitis, & autumnali tempore acidis aliis, quibus dormientem in corpore hostem excitare, poros constringere, insensili transpirationi obices ponere, lympham inficere, possunt, & sic in frequentiore mali hujus proventum ex *3. aphor. 20.* & *6. aph. 55.* conspirant. Cum *Cibis* simili imprægnatis contagiò, carnibus sale maceratis, fumò induratis, brassicâ muria conditâ, facilis in corpus miasmatum via est, quæ nisi in primis viis decenter corrigantur, præcipitentur in renibus, ut cum urina exeant, nec in liene disponantur, ut sequestrentur, aut hepatis sub officio scorix tales secernantur, relictæ crudiores partes, & salia ferocia ad partes debiles de facili ruunt. Corpus quoque disponunt, quæ feculentum nutrimentum suppeditant, carnes anserinæ & piscium palu-

paludinoſa incolentium loca, haleces, aſellus, item caſeus. De galli-
 nis *Sebiziſ de aliment. facultat.* de caponibus *Sennertus* videantur
 de *arthrit.* Cyprinorum eſu quidam provocare podagram potuit,
 quoties voluit apud *Schenck. Obſerv. medic. l. 5. de artbr. p. 751.*
 Cum potu aſſumitur fomes, ſi ſtagnans aqua, maritima, paludino-
 ſa ingurgitetur; Si cereviſia non benè defecata ex aquis impuris aut
 minerali imprægnatâ qualitate coctâ, acida, quotidiana eſt. Vina
 multò tartarò feculentò grava epidemiam apud *Marcòmannos &*
Auſtriacos podagram excitare *Gr. Horſt.* teſtis eſt *append. l. 1. Ob-*
ſerv. med. p. 2. ſ. 1. §. 5. potentia alia *comment. 6. aph. 27.* præſer-
 tim jejunò ventre, à balneo aut venere, bibita operoſa ſunt. De au-
 ſteris nihil dicam, quæ cum acetariis omnis generis exulare debent.
Motus nimius, nimiaque *quies*, utrumque malum: Cruditates enim
 & vitioſos humores cumulant. Evacuationes & excretiones con-
 ſuetæ intermiſſæ, menſtruorum in ſequiori ſexu *6. aph. 29.* Venæ
 ſectioes apud *Gabelkover. Curat. c. 4.* cauſæ ſunt. *Sudores* ſami-
 liares, ut tempeſtivè in uſum vocati, præſervant & curant apud *Gr.*
Horſt. l. 3. obſ. med. p. 2. obſ. 4. ita ſuppreſſi affectum generant;
 idem de *Urina* judicandum. *Venus* crebra cum Baccho præſertim
 nupta peſſimè audit; abſumtis enim ſpiritibus *Mm. Seam* aceſcere
 facit, ad modum vini generoſi longiori fermentatione ſpiritibus ab-
 ſumptis & ſalibus exaltatis aceſcentis. *Vigilia* ſimili modò abſumen-
 do ſpiritus, lympham acidam relinquunt. *Animi Affectus* quid va-
 leant, quotidiana loquitur experientia, iram præſertim tantum non
 omnes accuſant podagrici humoris ad pedes aurigam. Sed ne quid
 nimis! Iram emolumentum attuliſſe podagricis *Tb. Bartholin. c. 6.*
Hiſtor. Anat. 28. teſtatur; nimio ex gaudio expeditum arthritico
 motum reſtitutum *Hildanus c. 1. obſ. chir. 79.* aſſerit: item à timore
 & inopinatâ mentis conſternatione contigiſſe. *Cent. 1. Epist. 47.*
ſequ. ſubſcribit, juxtaque de ratione diſſerit.

§. 9. Ex *p. n.* viſcerum primæ coctionis dyſcrasia, erroresque in
 cibis ſumendis & coquendis varii commiſſi, efficaciffimi ſunt ut ma-
 lum ſuſcitetur; prodromique ut plurimum ſunt, vomitus, dolores
 ventriculi, inteſtinorum tormina, appetitus proſtratus, & horum
 ſimilia. Plethora, cacoſymia ſuam etiam operam ſpondent. Suc-
 cus pancreaticus multum confert, acrimoniâ nimia bilem obtundens,
 ut chylum ſaie ſuo non ritè incidat, ſed viſcidioſam ad partes trans-
 mittat. Quomodo à lienis vitio produci queat malum, vid. apud

Diemerbrœc. in Anat. lib. 1. p. 139. Quartana febris, passio hypo-hodriaca, colica, nephritis, hujusque furfuris alia μεταστάσεις materiæ, in hanc degenerant; experimenta si desideras, vid. ap. *Schenckium l. c.* Ascititia pedum & fibrarum p. n. debilitas, ob varias μεφάσεις frigus externum, plagas, contusiones, luxationes, ortam, viam, & hospitium parant. Animatam causam, vermiculos, in pedibus nidulantes, crudelissimorum dolorum horum Autores nonnulli cum *Athanasio Kirchero de peste* suspectam habent; A flatibus oriundam gonagram *Z. Lusitanus* describit, qui aperto genu egressi sunt. Cujus etiam causæ meminit *Hermann. Buschoff de podagra.*

§ 10. An contagium quoque metuendum sit in controversiam venit. *Hæser. Hercul. med. l. 4. c. 1.* dubitat; *Sennertus de arthrid.* concedit. Qui idearum in fermentis suis multiplicationem admittit, illi affirmatu non erit difficile; siquidem idæ humores plerumque sigillant, & postmodum, sive per insensilem transpirationem, sive etiam per diaphoresin extra corpus eliminantur, nunquam sine vitiosa idea discedunt. Facile proinde fieri potest, ut pelliceis illis podagricorum ocreis & vestimentis ad tempus adhæreant, & quando ab aliis induuntur, per poros corpus subintrant, ubi postmodum explicatæ & evolutæ similem morbum producunt, imprimis si inveniunt corpus cacochymicum, vel alio modo morbosè dispositum. Notavit *Helmont. tr. de magnet. vulner. curat. §. 3.* Matronam nobilem, quæ à recurrentibus podagricis paroxysmis crebrius fuit vexata, nesciens unde inauspicata morbi recidiva, tandem quoties remissò accessus fervore è cubili jam surgens, sederet sede, quâ frater ejus olim, & in alia urbe podagricus sedere solitus erat, ex templo morbum repullulare experta fuit. *Borellus* idem exemplò catuli, podagrico adcumbentis & affecti, corroborat, quibus rationibus & experientiis convicti assentimus.

§ 11. Imus ad *Differentias*: Cum erysipelate facile confundi, imò studio, quibus podagræ nomen odiosum est, erysipelatis sæpè larvâ occultari solet; sed distinctu adeò difficiles affectus non sunt, utut primâ fronte, præsertim febris nonnunquam comitantis intuitu, convenire videantur. Erysipelas circa musculosas & exteriores pedis partes magis hæret, cum dolore mitiore tumoreque ferè nullo, cum rubore à sulphure sanguinis ferociente orto: podagra interiores ossis & articulorum partes adoritur vehementiori dolore, ut plurimum cum tumore, salibus magis in lymphâ peccantibus, affligit. Cæte-

Cæterum alia vehementior, mitior alia est, pro salium peccantium diversitate; alia hæreditaria, alia quibuscunque aliis ex causis contracta, alia à tartaro crasso, subtiliori alia, unde jam inflammationem, jam tophos, aut nihil horum conjunctum habet: alia vera à lymphâ corrupta, alia spuria à vermibus, flatibus &c. nata.

§. 12. Sed de fonte, unde scaturit materia hæc, de viis, per quas in pedes ducitur, quæstio restat: Sanguinem, omnis boni & mali oceanum, hanc quasi evomere & pedibus per regiam viam, arteriam magnam, transmittere, nullum apud nos dubium est, unde instante & jam urgente paroxysmò, effervescentiam in tota M. S. fieri, vasa tumere, nemo non notat, monstratque in specie *Rolfincius* arteriolam peccantes humores ad monticulum pollicis lateralem, qui omnium primus dolore infestari solet, deferentem, poplitæum ramum cruralis, podagricum inde dictum, *disquis. anat. l. 6. c. 61*. Ex hoc fonte arteriis *δαδύχοις*, transmitti necesse habet materia, undecunque veniat, à quibuscunque partibus mittatur, nec, viis his obviis, ad illud *Hippocratis* confugiendum: *σιμπνοα καὶ σύρροα πάντα*; nec venosa aut lymphatica vasa hoc in officium contra naturæ intentionem sollicitanda, aut subcutanæ *Fernelii* viæ, aut *Plateri* intra & extra calvariam quæsitæ, sed rationi & experientæ non consentanæ, eligendæ: multò minus nervi, secundùm *Anglos*, in subsidium vocandi, cum de humore per hos eunte, maxima sub iudice lis sit, paucisque hætenus, imò fortè nullis, extra Angliam, aded felicibus esse licuerit, ut hunc vel colligere vel videre saltem potuerint. *Th. Barthol. spicil. 2. de vas. lymph. Græsiò de succo pancreat. ad stipulantibus.*

§. 13. *Signa* præsentis mali, unde facilius cognoscitur, quàm extirpatur, inveteratum præsertim, ex supra adductis symptomatibus patent, nec causæ aded difficulter inveniuntur. Plethoram cum cacochymia humorum produunt indicia; hæreditarium an ascititium sit, ægrum latere vix potest; pariter erroris ipse circa res non-nat. commissi, sibi conscius est, ut & symptomatum prægressorum. Quæ de humoribus peccantibus quatuor alii signa venantur, non aded sollicitè inquirimus, cum in puros hos culpa conjici non possit, neque secundum aut per horum curam unquam curatam fuisse podagram tam verum putat, quàm quod verissimum *Hæferus l. c.*

§. 14. Quoad *prognosin*; quanquam atrociores sint dolores, solatium tamen miseris ægrotantibus præbet, quod absque mortis periculo degant, cum in partibus ignobilioribus & extremis hæreat

vitium, nisi infausta translatione ad uobiliores protrudatur partes- ubi graviora postmodum subsequuntur symptomata, ab acido omnibus partibus summè inimico; hinc si à venis assumitur, & cordi advehitur, lethales efficere potest palpitationes & lipothymias, in pulmonibus tussim, & anhelosum asthma: ad exteriora verò si peruenit humor, ut varices fiant, ad mentem *Avicennæ* podagra solvitur. Paulò durior sententiam dedit *Hippocrates prædict. l. 2. sect. 2.* Senibus, inquiens, qui in senectute tophos aut callos in articulis induratos habent, aut laboriosè vitam tolerant, cum alvo sicca, ii sanè omnes, ut sentio, humanà arte sanari nequeunt. His certè succedentes intestinorum difficultates, optimè medentur, quin & quæcunque aliæ colliquationes internæ eos valdè juvant. Juvenis v. cui nec dum circa articulos calli induruerunt, cuique victus ratio curæ est, ad laborem est impiger, alvumque habet vitæ instituto probè cedentem, is sanè prudentem nactus Medicum sanus evadet. Terminum solutionis idem laudatus *Senex* dicitur *6. aph. 49.* Qui podagrici morbi fiunt, sedatâ inflammatione, intra dies quadraginta conquiescunt: sed intelligendum pro ratione materiæ peccantis; major affluxus tantò diuturnius requirit tempus, minor citius solvitur. Novi insignem in *Silesia Chymicum*, qui unicâ assumpta pilula, sudorem largiter movente & alvum aliquoties laxante, dolores statim profligit, permanente tamen per aliquot adhuc dies pedum lassitudine.

§. 15. Explicatis ita mali phœnomenis, ad *curationem* nunc accingimur. Hæc secundum Indicationes certas ex præmissis eligendas, quo tantò feliciter progredi queamus, erit instituenda. *Curatorie* igitur, quæ morbum & symptomata respicit, satisfacimus, quatenus paroxysmo præsentis succurrimus, dolores leniendo, inflammationem ubi adest sedando, humores irruentes intercipiendo, derivando, extravasatos discutiendo. *Præservatoriam* observabimus salia volatilisando, lympham acidiorè attemperando, & quatenus peccant quantitate & locò, simul eliminando. Character morbidus sive *Ideæ* iterum sunt delendæ novis ideis, quemadmodum annotavit *Helmont. tr. ortus imaginis morbosa* §. 9. quod pavor subitaneus podagram sæpè necuerit. *Vitalis* vires considerat, quæ sunt reficiendæ, quo magis resistere hostili impetu queant; pes autem debilitatus iterum corroborandus. De omnibus hisce in subsequentibus.

§. 16. Ab operationibus *chirurgicis* faciamus initium, ubi primò locò occurrit *V. S.* quam plurimi suadent, quâ teste *Galeno de sangu.*

sangu. miss. multi à podagra liberati sunt. Nos etsi in sanguine principale affectus causam non quæramus, non penitus tamen & simpliciter damnandam hanc putamus, ut *Hæferus* fecisse videtur, si adest plethora, si recens malum, & in principio, si æger juvenis, & inflammatio conjungitur, ita enim materia effervescentes imminuitur, furor sedatur, ad articulos ruens avocatur. Consuetudini etiam aliquid dandum est 2. *aph.* 29.30. Ubi menses stagnant, pedum venæ sauciari possunt. *Fonticuli* prosunt contra *Primerosium de vulg. error. Helmontium*, præsertim supra & infra genu, interceptionis causâ facti, ut lymphæ corrupta, rimâ monstratâ, parcius ad pedes eat. Vid. *Hildan. c. 4. obs. chir. 75.* Nec *Vesicatoria* improbantur nec *cucurbitula scarificata*, magis tamen præservationis quàm curationis causâ laudandæ, aliquot ante æquinoctia & solstitia diebus, in usum vocatæ. His ad plantam aut digitos pedum affixis *Danorum Rex Christianus IV.* à podagra per totam vitam se præservasse dicitur apud *Dn. D. Præsidentem thes. chir. de scarific. §. 24.* Usus tamen non nimis extollendus, præsertim sub præsentem dolore ob abscessum aut sphacelum metuendum, quem in tubicine quodam *Cæsareo* hinc natam observavit *Hæfer. l. c.* unde *Cratonis* de hac operatione iudicium non omninò flocci faciendum *epist. med. 152.*

§. 17. Ex *Pharmaceutico* fonte, quæritur, an *purgantia* locum habeant? Sub primis affectûs præludiis, & præservationis gratiâ, non urgente jam paroxysmò, ad cacochymiam corrigendam & evocandam admittimus, leniora tamen & interpositis digestivis, ut vocant, & præparantibus sæpius reiteranda, (quibus subinde substitui clysteres possunt tutissimè) ne peccans hinc lymphæ motu ex se facilis nimis irritetur, exasperetur, quod à fortioribus à *Solenandro* commendatis facilè accidit. *Præparantium* nomine veniunt cremor. tartar. tartar. vitriolat. chalybeat. arcan. dupl. & alia ex tartaro producta varia, sal absynth. chamædr. tinct. mart. aperit. &c. *Purgantia* ubivis obvia; *Quercetanus* antitartareas suas pilulas, *Hartmannus* antipodagricas hinc dictas ex extr. asar. helleb. nigr. paratas laudant. Similes ex mercur. dulc. c. extract. panchymag. Croll. rhabarb. pil. extrui possunt, nec abluunt à scopo pilul. de hermodactyl. Syr. de spina cervin. magnus est *Cratoni*. Utiliter noduli confiunt ex H. chamædr. chamæpyt. cuscut. marrub. scolopendr. fl. lavend. primul. ver. persicor. rad. Ir. hermodactyl. polypod. helleb. n. inter se nuptis, nec non aliis salinis in sero lact. capr. (caprâ

præsertim chamædr. chamæpyt. similibusque per dies aliquot partâ) infundendi. Electuar. caryocostin. *Bayero* laudatum, quod tamen calidioribus *Riverius* suspectum facit. Sed distinctione temperamenti & medicamentorum ubique opus est. *Vomitoria* subinde plurimum conducunt in assuetis, sub cruditate ventriculi, cacochymia, in primis viis, imò & ultra has latitante, quam expeditè removent: medicamenta ubique occurrunt.

§. 18. Sequuntur *diaphoretica*, quæ in hoc affectu nunquam negligenda, quippe quæ sal fixum, dum structuram resolvunt, volatilifant, lympham rarefaciunt, & abundantiam tollunt, ideas delent, & si in Archeo vitium, unicum ferè, illius sunt mundificativum, renovativum, purgativum &c. juxta *D. Wirdigium tr. de spiritibus*. Sic enim depresso succurrimus, peregrinum expellimus, conformationem vitiosam destruimus, naturalemque partium constitutionem optimè reducimus. Variò autem modò operantur sudorifera, alia acidum p. n. humorum absorbendo, præcipitando, sal fixum volatilifando, rarefaciendo quædam, & optima spiritibus sese associando, & in glandulis secretionem adjuvando. Conveniunt itaque præcipitantia in hoc affectu, quatenus habent poros apertiores, inter quos acidam lympham recipiunt & absorbent: deinde quatenus lympham increassant, & motum sistunt: denique quoniam omni suo acido privata avidius illud amplectuntur. Horum hinc inde colligere poteris prolixiorem catalogum. e. g. ebor. s. igne c. c. philosophicè pptum Succin. præp. antimon. diaphor. antihect. *Poter. Tinct. antimonii sic. tartarifata &c.* & omnia martialia quæ singulari præ reliquis præcipitandi & aperiendi virtute gaudent. ut & Bezoard. Solare, Lunare &c. pro varietate temperamenti seligenda & in aqua vel rectius decocto chamædr. danda. Quoniam v. ultra primas vias, secundùm nonnullorum judicium vix perveniunt, quod ex excrementis illorum, qui Marte usi sunt, colligunt, sed acidum saltem ventriculi, pancreatis &c. edulcorare & corrigere videntur, ulterius ad propriè sic dicta *sudorifera* progrediendum est, quæ lympham attenuare, & rarefactam expellere per poros cutis possunt. In hoc negotium conveniunt volatilia oleosa, vel etiam urinosa alcalia & spirituosa. ut sal C. C. vol. fl. salis armon. Cinnab. antimon. quæ irradiativa sua virtute egregiè penetrat, aqu. prophyl. Spir. Theriacal. camphorat. Liqu. C. C. succinat. Spir. tartar. vol. Sp. sal. ammon. Essent. aperitiv. Ignor. Tinct. bezoard. vera &c. Fixum sal arthritic hac ratione per volatilia aliquò modò volatilifatum, commodè etiam per *diuretica* educi potest. 4. aph. 74. Sæpè enim natura ope medicamentorum adjuta, per consuetos locos excretorios à molestiori suâ sarcinâ se liberat. Non

tamen promiscuè sunt propinanda; alia enim ut acida, e. gr. Spir. Salis succ. limon. acetos. &c. quæ etiam diuretica audiunt, vix convenire puto; tutius operantur alcalica & urinosa, quæ serum jam solutum & fluidum movent, & quasi detrudunt, talia sunt ocul. 69. Lap. percar. tartar. tartarifat. *Ludovic. ff.* Salis armoniac. Spir. tartar. Spir. urin. aperitiv. Penot. oleum Terebinth. trochisc. alkekeng. &c.

§. 19. Absolutâ maxima ex parte generali methodo, tandem & *speciâliora*, quæ virtute propriâ huic affectui resistunt, attingemus. Hæ fermenta viscosa in corpore latitantia, sive materiam morbificam, subigunt, alterant & singulari modo exterminant, ut omnia in statum nat. à quo declinarunt redigantur, & perturbata corporis œconomia restauretur. Hanc facultatem in regno vegetabili obtinent Herb. betonic. chamædr. chamæpyt. Ivæ arthet. hermodactyl &c. earumque Essentiæ & decocta. Herbam ubivis obviam & raro alias in usum internum revocatam Lappam majorem *Foresti* testimonium singulariter commendat, cujus decoctum cum cerevisia Arthritico pro desperato relicto, dolores mitigavit per urinam, quam instar lactis albam copiosè reddidit. Singulare Elix. arthrit. invenit *D. Michael.* cujus descriptionem dedit *Valent. Andr. Möllenbrocc. de Varis.* Electuar. podag *Closs.* describit *Schröder. in Pharmacop. L. 2. p. 182.* Pilul. antipod. *Schefferi* s. *Döring.* Spir. ex Regul. antimon. Sal antim. Spir. Salis armoniac. succinat. it. Spir. tartar. vol. sive ex fœcibus vini, abstracto prius ardentiore Spiritu, s. ex tartaro purissimo præmissâ fermentatione paratus, cujus virtutes *Helmontius* valdè deprædicat, dicens, quod, quo hîc non pertingat, alius non perveniat, medicamenta mercurialia & martialia pleraque, essent. lignor. lign. sassafr. tinct. Sal. tart. essent. viperar. cum Sale vol. & fixat. secundum *Möllenbrocc.* parata, quæ ut plurimum naturæ vias per diaphoresin vel diuresin &c. sequitur. *Cnæselii* pulv. ex acido tart. tart. triolat. santal. rub. & similibus paratus sero salinam materiam per secessum, urinam, & sudorem depellit. *Ejusdem* specificum antipodagric. creditur à nonnullis esse mercur. antimon. Laudatur etiam mercur. philosoph. ad pauca grana, cujus processum tradit *Philaletha in tr. de Introitu aperto ad oclusum Regis palatum*, in cujus defectu in forma pilul. mercur. c. Sole præcipitatus, c. extr. Lignor. cathol. propinari potest.

§. 20. Vix v. internis solis totam curationem Medicus absolvet, nisi & *externis* auxiliatricem naturæ manum præbeat, illa v. cum partim sint repellentia, discutientia, extrahentia, & denique anodyna, attendendum benè est, ut opportunò adhibeantur tempore, ne in tempestivâ exhibitione ægroti interitum promoveamus. Nullus dubito, quin sub initium multum profint *balnea* materiam affluentem discutientia, ex herb. appropri. & discutientibus, cum scob. lignor. juniper. Sassafr. Quajac. &c. item ex vinaceis *Craton.* cui adstipulatur *Solenander.* Post Balnea parti debilitatæ Spiritu quodam confortante succurramus, vel balsam. antipodagr. *Rulandi, Schröderi, Michaelis* &c. alias curationem, ut in lue præa. institutam, à Medico in Saxonia novi feliciter peractam.

§. 21. Tandem doloris atrocitatem *Anodynis* mitigabimus, initium tamen semper à mitioribus faciendum est. Excellit liqu. rad. vitis nigr. dum adhuc viret rasæ & in vase vitreo aliquandiu digestæ, liquor thapsi barbat. per inhumationem, & alia quæ apud *Hoffmann. in M. M. L. 1 c. 19.* invenies. Conveniunt etiam cataplasmata ex mucilaginoso & moderatè calidis in lacte coctæ & cum vesica bubula tepidè applicat. Empl. arthritic. Diaphoret. *Myns* de cicuta, de Galban. arthrit. *Schröder.* ungu. anodyn. *ejusd.* Balsam. antipod. sive oleum

oleum sang. human. cui admirandas in Podagra adscribit virtutes, laudatus *Schröderus*, malaxari possunt cum hoc oleo vel oleo lumbr. camphor, nervin. Si appareat inflammatio prodest *Sachar. Saturn. c. aq. rosar. plantag. oleo rosar. & vitello ovor.* invicem agitata, acquirunt consistentiam cerati. Quod si horum impositione non succedat speratus eventus, paulò fortiora erunt substituenda, imprimis spirituosas, quæ penetrandi & discutiendi vim obtinent, ut aqua antipodagr. *Quercet. Spir. formic. lumbric. terrestr. juniper. articular. aqu. balsamic. antipodagric. D. Mich. Spir. antipodr. Cnæfel. Spir. vitriol. vol. verus*, in quo egregium residet solatium. Inter externa medicamenta referuntur etiam famosissima illa Moxa, de qua ante aliquot annos ingens excitatus fuit rumor, quod specifica quadam virtute, humores & dolores extraheret. de electione & applicandi modo vid. *Hermann. Buschuff Pastor. Basiliens. Indis. Or. in suo de Podagra libello*, ubi sesquipedalia verba invenies.

§. 21. Antequam ad *Narcotica* confugimus, omnia benè erunt pensanda, cum ex impositione empl. Narcotici ex fol. hyosciam. rad. mandrag. c. acet. & opio constructi super genu, mortificatio & ipsa mors subsequuta fuerit, ut refert *Zacut. Lusitan. l. 2. obs. 169.* circa noctem interna prius adhibenda sunt, quibus tandem maximè urgentibus symptomatibus externa conjungenda. e. g. aqua hypnotic. *Dorncreil. syr. papav. rhæad. essent. anodyn. tinct. laudan. opiat. nitr. anod. sulph. vitriol. anodyn. Cnæfel. arcan. narcotic. anodyn. &c.*

§. 22. Tartareum illud sal quatenus nullis medicamentis cedit, sed topicos podagricos jam effecit, non nisi summo labore iterum dissolvitur & extrahitur; tentandum tamen aliquid. Habet *Galenus* & ex illo *Crato* foetidum quoddam nemedium ex caseo veter. pulv. lapid. molar. & decocto crurum suill. utrum v. delicatioribus & emunctioris naris hominibus offerendum, hæreo. Magis commendarem vitellos ovi coctos, cum croco mistos, vel oleum sapon: aut balsam. alium. In *Joel. prax. l. X. sect. 2. p. 334.* invenies epithema pro topis it. in *Baldassar. Tim. von Guldenflee. l. 5. epist. 2.* emplastrum ad topicos resolvendos, vel impone frustul. lapid. corrosiv. nodis, & super impone empl. attractiv. tunc materię illius tartareę facilis erit extractio, vel oleum terebinth. spic. petrol. vitriol. c. cantharid. pulverisat. misce & impone, superimponend. Cerot. §. 20. traditum. Prodest etiam in hisce nodositatibus mercur. malleabilis beneficiò Saturni vel Sal. armoniaci fixatus & superimpositus.

§. 23. Quod *Diatam* attinet, non opus est prolixiori catalogo; plurima enim circa causas jam fuere monita. Aer sit temperatus, non frigidus, qui salibus scætet, secundum *Sylvium*, non siccus ex *3. aph. 16.* articularium dolorum causa. Cibi sint boni succi & facilis concoctionis; Potus non sit liberalior sed moderatus, aliàs corpus magis humectatur, nocentes humores cumulantur, & varia incommoda accelerantur. Sit cerevisia benè defæcata, ex bono frumento, & à particulis heterogeneis liberata. Vini, cujus maxima varietas, usum præsertim in assuetis, non planè interdico; eligatur autem *ὀλιγοφόρον*, Nectarinum, crudiori tartaro non abundans, sed cujus particulę tartareę subtilissimæ, deambulatione vel aliis motibus facilè sunt dissipabiles. A solo lactis potu levamen nonnullos, sensisse notum est. vid. *Greiffel. de lact. us. in arthr. Acidula*, suã etiam laude dignæ sunt. Motus in assuetis non intermittatur, ut tanto faciliori negotio exterminentur fuligines, atq; humores. Somnus diuturnior non convenit. Excrementa assumptis respondeant quantitate, & justo tempore excernantur. De animi pathematibus dictum est superius.

Deo ter opt. max. sit laus, honor & gloria.